

1. Hankkeen julkinen tiivistelmä

Hankkeen päätavoitteena on luoda uusi, myös valtakunnallisesti, käytettävä kylien työkalu ja toimintamalli, joka tukee kyläyhdistyksiä suunnitelmallisessa ja kestävässä toiminnassa. Tavoitteena on uudistaa kyläsuunnittelu ja luoda yhdistyksille ja kylille tämän päivän menetelmiä ja välineitä tulokselliseen toimintaan.

Mestarikylät -työkalu on mahdollisuus ja tuki paikalliseen kestäväan kehitykseen. Tavoitteena on, että kylätoimijat voivat laatia oman suunnitelman ja yhdessä kohdata sekä paikallisia että globaaleja haasteita sekä ymmärtää kylän potentiaalia paikkana hyvälle yhteisölliselle elämälle.

Hankkeen kohderyhmänä ovat kyläyhdistykset ja muut kyläyhdistyksen tavoin toimivat yhdistykset.

1. Hakijan esittely ja hankkeen resurssit

SILMU ry on vuonna 2007 perustettu kaksikielinen yhdistys, jonka päätehtävänä on maaseudun kehittäminen. Se kuuluu Suomen 53 Leader-ryhmän joukkoon. Leader-ryhmät ovat yhdistyksiä, jotka kannustavat, paikallisia asukkaita kehittämään omia alueitaan tarjoamalla ohjausta ideoiden muuttamisessa hankkeiksi.

Leader-ryhmässä paikalliset asukkaat, yrittäjät, yhdistykset ja paikallinen hallinto yhdessä päättävät oman alueensa yhdistysten ja yritysten ideoiden rahoittamisesta. Leader-tuki muodostuu EU:n, valtion ja kuntien rahoituksesta. Ryhmän hallituksen kokoonpano perustuu kolmikantaan, joka edustaa kaikkia näitä sidosryhmiä.

SILMU ry on merkittävä alueellinen toimija, joka toimii alueen voimavarana tarjoten toimintaa, neuvontaa ja rahoitusta maaseudun elinvoiman tukemiseksi. Yhdistyksen toiminnan perustana ovat arvot, jotka korostavat palvelualltiutta, vastuullisuutta ja kumppanuutta kehitystyössä. SILMU:n missio kiteytyy sanoihin: "Toimimme kotiseudun hyväksi."

SILMU ry:n toiminta-alue on itäisellä Uudellamaalla yhdeksän kunnan alueella. Nämä kunnat ovat Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä, Pornainen, Porvoo, Pukkila ja Sipoo.

SILMU ry:n strategia Ideasta elinvoimaa – För livskraftiga idéer on laadittu yhteistyössä yhdistyksen sidosryhmien, henkilöstön, hallituksen ja ennen kaikkea alueen asukkaiden avulla ja tarpeita kuunnellen. Ideasta elinvoimaa -strategian kehittämistoimien painopisteet ovat: yritystoiminta ja työllisyys, elinvoimaiset kylät ja saaristo sekä hyvinvointi, luonto ja ympäristö. Lisäksi strategiaan on valittu läpileikkaaviksi teemoiksi: nuoriso, ikääntyvä väestö, älykkäät kylät, kestävä kehitys ja ilmastonmuutos.

Yhdistyksellä on tällä hetkellä neljä työntekijää, jotka ovat toiminnanjohtaja, toimistopäällikkö, hankeneuvoja ja kyläneuvoja, jotka kaikki työskentelevät hankkeessa. Henkilökunnalla on laajaa osaamista ja ammattitaitoa sekä verkostot erityyppisten hankkeiden toteuttamisesta. SILMU ry:n taloudellinen tilanne on vakaalla pohjalla, ja meillä on riittävä likviditeetti hankkeiden toteuttamiseen. Hankkeen toteuttamisen tueksi kokoamme työryhmän alueen toimijoista ja asiantuntijoista.

SILMU-kylät

SILMU-kylät, joka on SILMU ry:n kyläjaosto, toimii kylien yleisten ja yhteisten etujen puolesta puhujana, vahvistaen kylien välistä yhteistyötä. Tarkoitus on edistää oman alueen kylien toimintaa kehittämällä kylä- ja muiden paikallisten yhdistysten omatoimisuutta ja elinvoimaisuutta. SILMU-kylät edustaa noin viittäkymmentä kyläyhdistystä ja muita toimijoita, sekä kokoaa alueen reilut 200 kylää samaan verkostoon. Toiminta-alue on sama kuin Kehittämisyhdistys SILMU ry:llä.

SILMU-kylät toiminta on monipuolista, sillä se järjestää kokouksia, kyläpäiviä, seminaareja sekä muuta vastaavaa toimintaa ja kyläneuvoja toimii yhteistyössä muiden maaseudun kehittäjien, järjestöjen, kuntien ja viranomaisten kanssa.

Hankkeen markkinoinnissa, työpajoissa, verkossa ja painetussa materiaalissa voidaan käyttää myös kylätoiminnan omaa logoa.

2. Hankkeen tarve, tausta, kohderyhmä, hyödynsaajat ja toteutusalue

Hankkeen tavoitteena on kehittää uusi työkalu, joka tukee kyläyhdistyksiä ja kyläsuunnitelmallisessa ja kestävässä toiminnassa. Nykyinen kyläsuunnitteluprosessi on päivittämisen tarpeessa koska uusia kyläsuunnitelmia, jotka esim. sisältäisivät myös kyläturvallisuussuunnittelua, ei tehdä. Myös jo tehtyjen kyläsuunnitelmien toteutus ja päivittäminen jää usein tekemättä. Tarve tällaiselle työkalulle on ilmennyt alueen kyliltä vuosien aikana saadusta palautteesta, sekä valtakunnallisten signaalien kautta.

Tämän vuoksi onkin tärkeää kehittää kylätoimintaa uusilla menetelmillä, joiden avulla tuetaan kylien ja maaseudun kestävä kehitystä ja tuloksellista toimintaa.

Alun perin saaristolle kehitetty Habitability -työkalu (asuttavuusanalyysi), on herättänyt kiinnostusta sekä alueellisesti että valtakunnallisesti. Mestarikylät -hankkeessa muokataan tämä työkalu myös mantereen kylille sopivaksi.

Huoli maaseudun asuttavuudesta nousee tänä päivänä vahvasti esille useiden eri tahojen toimesta. Ilmastonmuutos, turvallisuus ja globaalit muutokset sekä erilaiset kriisit vaikuttavat vahvasti tulevaisuuteemme. Maaseudun asukkaille, jotka ovat oman alueensa asiantuntijoita, tulee kehittää menetelmiä, joilla he voivat itse analysoida ja tutkia oman alueen nykytilanne ja tehdä tulevaisuuden- ja kehittämissuunnitelmia.

Kohderyhmät ja hyödynsaajat

Hankkeen kohderyhmänä ovat kyläyhdistykset ja niiden tavoin toimivat yhdistykset. Hyödynsaajat ovat maaseudun asukkaat, kyläyhdistykset ja muut yhdistykset, yrittäjät sekä toiminta-alueemme kunnat. Mestarikylä -työkalu ja toimintatapa on myös monistettavissa muihin maakuntiin.

3. Hankkeen laajempi viitekehys

Hanke toteuttaa paikallisen strategian ”Ideasta elinvoimaa 2023–2027” painopistettä: elinvoimaiset kylät ja saaristo. Lisäksi hanke toteuttaa paikallisen strategian läpileikkaavia teemoja älykkäät kylät sekä kestävä kehitys ja ilmastonmuutos.

SILMU-kylät kyläohjelmassa vuosille 2021–2024 on läpileikkaavana teemana kestävä kehitys (taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen). Eri painopisteiden tavoitteita ovat mm. luoda uudet ajatusmallit kylätoiminnassa sekä kylien ja erityisesti saariston elinvoimaisuuden lisääminen. Toimenpiteisiin kuuluu myös, että hyödynnetään jo olemassa olevia ja luodaan uusia monipuolisia verkostoja ja kehitämme kuntien ja yhdistysten kumppanuussopimuksia. Paikalliset kyläsuunnitelmat ja kylien turvallisuussuunnitelmat tulevat olemaan osa kuntien suunnittelua ja tällä tavalla paikallinen yhteistyö ja osallisuus vahvistuu.

Hankkeessa otetaan huomioon aiemmin toteutettujen hankkeiden tuloksia, kuten:

- kylämme.fi verkkosivustoa, joka on alusta digitaaliseen kyläsuunnitteluun
- Kyläkoutsit -koulutusteemat kylätoimijoiden osaamisen lisäämiseksi
- Kyläkummit -toimintaa
- Uudenmaan kyläkyselyn tulokset
- Kylien turvallisuussuunnittelussa hyödynnetään valmiita kyläkyselypohjia, jotka on tehty Kyläturvallisuus 2025 -hankkeessa

Sidosryhmät

Hankkeessa hyödynnetään sidosryhmiä kuten toiminta-alueen kunnat, kyläyhdistykset ja vastaavat, Suomen Kylät ry, Åbo Akademi, oppilaitokset, muut maakunnalliset ja Leader -ryhmät, MMM asiantuntijoina, Viron kylien liitto

4. Hankkeen tavoitteet, tulokset, vaikutukset sekä seuranta ja raportointi

Hankkeen tavoitteet:

Tavoitteena on kokeilla Ruotsin maaseutuverkoston ”Levande bygder” -työkalua Suomessa ja kehittää kyläsuunnittelua sen avulla. Ruotsin maaseutuverkosto on yhteisen maatalouspolitiikan kansallinen toimija, joka kokoaa yhteen kansalaisyhteiskunnan, elinkeinoelämän, neuvontapalvelujen, tutkimuksen ja koulutuksen organisaatioiden sekä viranomaisten edustajia. ”Levande bygder – Smartare och varmare samverkan” on verkoston paikallistoimijoille luoma työkalu maaseudun kehittämiseen (Suomeksi: Eloisat seudut – Älykkäämpää ja lämpimämpää yhteistyötä).

Kylätoiminnalle luodaan malli, miten kehittää oma toimintansa, tarttua mahdollisuuksiin ja tunnistaa oman kylänsä tarpeet ja resurssit. Tavoitteena on valtakunnallisesti toimiva kylien työkalu, jonka avulla kehitetään kylätoimintaa älykkäin ratkaisuin.

Hankkeen päätavoitteet:

- Levande bygder-työkalun muokkaaminen ja kehittäminen suomalaisen kylätoiminnan tueksi

- Kyläyhdistysten toiminnan kehittäminen älykkäiden ratkaisujen avulla
- Kylien yhteisöllisyyden lisääminen

Hankkeen alatavoitteet:

- Kyläyhdistysten toiminnan kehittäminen kestäväällä tavalla
- Kylätoimijoiden markkinointitaitojen vahvistaminen
- Työkaluja kylien imagon nostamiseen ja tarinallistamiseen
- Hyvien käytäntöjen jakaminen

Hankkeen vaikutukset:

Vaikutukset asukkaisiin

- Asukkaat voivat itse vaikuttaa oman alueensa tulevaisuuteen
- Yhteisöllisyys vahvistuu
- Kyläaktiivit oppivat uutta

Vaikutukset yhdistyksiin

- Yhdistystoimijat saavat työkaluja toiminnan parantamiseen
- Yhdistyksistä tulee paikallisia vaikuttajia ja kuntien yhteistyökumppaneita
- Yhdistysten verkostot laajenevat

Vaikutukset kuntiin

- Työkalu tukee kuntia eri alueiden kehitystyössä
- Lisää mahdollisesti kunnan vetovoimaa

Vaikutukset yrityksiin

- Yrittäjät voivat itse vaikuttaa oman alueensa tulevaisuuteen
- Yritysten verkostot laajenevat
- Uusia mahdollisuuksia kehittää omaa toimintaansa
- Kasvattaa yrityskapasiteetin mahdollisuutta

Hankkeen seuranta ja raportointi:

Toteutumista seurataan ja arvioidaan hankkeen työryhmässä, jossa käydään läpi hankkeen toimenpiteet ja tavoitteet. Hankkeen tuloksia arvioidaan toteutusajan loppuvaiheessa ja ryhmä antaa lausunnon hankkeen loppuraportista.

Hankkeen päättymisen jälkeen toimijat jatkavat kehittämistyötä omien resurssiensa ja hankkeessa tehdyn työnjaon/toimenpideohjelman mukaisesti. Toimintamallia jaetaan asiasta kiinnostuneille ja siitä ja tuloksista tiedotetaan avoimesti koko hankkeen ajan.

5. Hankkeen toteutus, aikataulu ja riskit

Hankkeen toteutus:

Hankkeen aikana toteutetaan tiedonkeruu Levande bygder -työkalusta ja sen mukauttamisesta kylätoimijoiden tarpeisiin.

Mestarikylä -työkalu tarjoaa mahdollisuuden kehittää kylätoimintaa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että kylätoimijat voivat laatia oman suunnitelman ja yhdessä kohdata sekä paikallisia että globaaleja haasteita sekä ymmärtää kylän potentiaalia paikkana hyvälle yhteisölliselle elämälle.

Työkalu vastaa neljään kysymykseen:

1. Missä olemme? (tilanneanalyysi, asuttavuusanalyysi)
2. Mitä haluamme? (visio)
3. Mitä meillä on? (saavutettavuus, resurssit)
4. Mitä meidän pitäisi tehdä? (aktiviteetteja, hankkeita)

Hankkeen toimenpiteet:

- Tiedonkeruu useista eri lähteistä kuten kyselyt, haastattelut, verkkosivustot ja julkaisut
- hanketyöntekijä osallistuu muiden järjestämiin seminaareihin, webinaareihin, infoihin ja koulutuksiin jotka käsittelevät kyläsuunnittelua ja/tai Habitability työkalun tai vastaavien analyysien käyttämistä myös manneralueilla
- Markkinointi ja viestintä (hankkeen markkinointisuunnitelma/viestintäsuunnitelma)
- Hankkeen pääasiallinen toteutuskieli on suomi, mutta osa voidaan toteuttaa ruotsin kielellä
- Hankkeesta tiedotetaan suomeksi ja ruotsiksi
- Suunnittelu (yhteistyökumppanit, ilme, materiaalit, tiedotustekstit, markkinointimateriaali)
- Aloitusseminaari
- "Aloitusestariikylä" rekry), pilottikylä 5 kpl
- Hankkeeseen saadaan mukaan vahvaan yhteistyöhön kylä/kyläyhdistyksiä 10 kpl
- Aloitetaan uudella menetelmällä kyläsuunnitelmia 5 kpl
- Kyläkiertokierros/kuntakiertokierros = infotilaisuudet, yhteistyökumppaneiden tapaaminen
- Opintomatka edistyskylään
- Webinaarit 3 kpl
- Kylätoiminnan Mestarikylä -manuaali/opas (suomi ja ruotsi)
- Loppuseminaari ja julkistaminen – mestarikylät saavat diplomin

Hankkeen aikana toteutetaan Mestarikylä -työkalun kokeilu viiden pilottikylän kanssa. Pilottikylät valitaan innovatiivisen toiminnan perusteella, joissa kyläyhdistyksen tahtotilana on vahvasti oman kylän kehittäminen.

Kylätoimijat oppivat myös kylänsä ja toiminnan imagon luomisesta (brändääminen) tarinallistamisen avulla. Hankkeen avulla alueen toimijat oppivat myös hyviä käytäntöjä liittyen yhdistystoimintaan.

Hankkeen aikana tarvittavat asiantuntijapalvelut suoritetaan ostopalveluna, kuten:

HANKESUUNNITELMA 2024-2026

Kehittämishanke Mestarikylät / Mästarbyar

- Kuvittaja/graafikko ostopalveluna. Graafinen ohjeistus + kuvat ja Mestarikylä -logo. (Markkinointimateriaali ja opas tehdään itse)
- Oppaan ja laajempien kokonaisuuksien käännöstyöt
- Yhdistystoimijan digitaitoja -työpajan asiantuntija
- Webinaarien asiantuntija alustukset ja puheenvuorot

Hankkeen aikataulu:

Hanke toteutetaan ajalla 1.3.2024 – 28.2.2026

Ajankohta	Toimenpide	Kesto pvää	Huomioitavaa
VUOSI 2024			
Maaliskuu	Tiedonkeruu, aloitus, suunnittelu, työkaluihin tutustuminen	30	
Maaliskuu-huhtikuu	Hankkeen tiedotteen ja markkinointimateriaalien teko	30	some, sähköposti, kotisivut
Huhtikuu-Toukokuu	Työryhmän ja pilottikyläen kokoaminen, paikallinen sopiminen	20	Etsintä, yhteistyön vahvistaminen, aktivointi
Toukokuu	Kick-off tilaisuuden järjestelyt,	3	
	markkinointimateriaali ja some mainokset	20	Esitteet, mainokset,
Kesäkuu	Kick off -tilaisuus	3	Paikkakunta tarkentuu
Elokuu- joulukuu	Kyläen kyläsuunnitelmat, pilottikylä työskentely	50	Pilottikyläen aktivointi ja seuranta, uusien toimintatapojen luominen, työkalujen kehittäminen
Lokakuu-joulukuu	Työpajat, koulutus, webinaarit	15	Ostopalveluna asiantuntijat, fasilitointi hankkeen toimesta
VUOSI 2025			
Tammikuu	Opintomatkan suunnittelu ja järjestelyt	7	Innovatiivisen kylän etsintä
Helmikuu- kesäkuu	Kyläsuunnitelmien viimeistely	10	
Toukokuu - Kesäkuu	Opintomatka	6	3 hlö, 2 työpäivää
Kesäkuu	Yhteistyöverkoston luominen ja toiminnan vakiinnuttaminen	5	
Elokuu- Marraskuu	Kylätoiminnan Mestarikylä -opas laadinta, graafiset työt, käännöstyöt	40	Ostopalveluna kuvat, editointi, mahd. logo, + käännöstyöt
Joulukuu	Loppuseminaari ja oppaan julkaisutilaisuus	4	
VUOSI 2026			
Tammikuu-helmikuu	Loppuraportti ja raportointi	17	
Yhteensä		260	

Hankkeen riskit:

Aikatauluriski: Hankkeen viivästyminen voi johtaa taloudellisten resurssien ylittämiseen ja vaikuttaa hankkeen tavoitteiden saavuttamiseen. Tekniset ongelmat, huono aikataulun hallinta ja muut esteet voivat aiheuttaa aikatauluriskin. Hanke aikataulutetaan realistisesti ja toimenpiteiden sekä tavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausittain.

Muutoksiin liittyvät riskit: Hankkeeseen liittyvät odottamattomat muutokset, kuten lainsäädännön muutokset, tekniset innovaatiot tai muuttuneet sidosryhmien tarpeet, voivat aiheuttaa riskejä. Myös budjettiriski kuten inflaatio, voivat vaikuttaa hankkeen toteutumiseen. Myös esimerkiksi työntekijän sairastuminen tai voi vaikuttaa hetkellisesti hankkeen toteutukseen.

Sidosryhmäriskit: Erimielisyyksien syntyminen sidosryhmien kanssa, kuten paikallisten yhteisöjen tai viranomaisten, voi vaikuttaa hankkeen etenemiseen.

Riskien tunnistaminen auttaa suunnittelemaan toimenpiteitä niiden vähentämiseksi ja vaikutusten minimoimiseksi, jotta hanke pysyy aikataulussa, budjetissa ja on laadullisesti tavoitteiden mukainen.

6. Hankkeen viestintä

Hankeesta tiedotetaan rahoittajan ohjeiden mukaisesti, säännöllisesti SILMU ry:n sekä SILMUKYLIEN kotisivuilla, uutiskirjeissä, mediatiedotteissa ja sosiaalisessa mediassa. Hankkeen yhteistyökumppanit ja työryhmän jäsenet välittävät tietoa hankkeesta omille verkostoilleen.

7. Toiminnan jatkaminen ja tuen kohteen ylläpitosuunnitelma

Hankkeen jälkeen Mestarikylät -työkalun toivotaan tulevan osaksi suomalaista kylätoimintaa.

- Mestarikylä -manuaali on käytössä alueen kylissä osana kylätoiminnan kestävästä kehitystä valtakunnallisesti
- Hankkeen aikana syntyneet verkostot jatkavat toimintaansa omatoimisesti
- Mestarikylä -malli mahdollistaa kyläsuunnitelmien laatiminen uudella innovatiivisella tavalla

8. Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi ja kestävän kehityksen edistäminen

Kestävän kehityksen periaatteiden hyödyntäminen hankkeessa on tärkeää, koska se auttaa varmistamaan, että hankkeen vaikutukset ovat pitkäaikaisesti myönteisiä yhteiskunnalle, ympäristölle ja taloudelle. Hankkeen toteutuksessa pyritään huomioimaan niin sosiaalinen, taloudellinen kuin ekologinen kestävyys niiltä osin kuin se mahdollista.

Opintomatkat, koulutukset ja luennot pyritään järjestämään ympäristön kannalta ekologisella tavalla, edellyttäen että esim. matkustusaika pysyy kohtuullisena.

Hankkeen aikana tuotettava materiaali julkaistaan ensisijaisesti sähköisenä ja tarvittaessa teetetään painoversiot.

9. Kustannusarvio

Kustannuslaji on Flat Rate 40 %. Hankkeessa työskentelee SILMU:n palkkaamaa henkilöstöä.

Kustannuslaji	Euromäärä
Palkat SILMU	45 601,10
Palkkojen sivukulut (sivukulut 39 %)	17 784,43
Palkat yhteensä	63 385,53
Flat rate 40 %	25 354,21
Yhteensä	88 739,74

10. Hankkeen työryhmä

Hankkeelle kootaan työryhmä vaikuttavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi. Työryhmään valitaan eri alan asiantuntijoita, jotka osaltaan tukevat hankkeen tavoitteiden saavuttamista.

Hankkeen edistymistä arvioidaan säännöllisesti työryhmässä, jossa vertaillaan hankkeen toimenpiteitä ja tavoitteita. Hankkeen tuloksia analysoidaan erityisesti sen loppuvaiheessa, ja työryhmä esittää arviointinsa hankkeen loppuraportissa.